

Torah from Around the World

Dit is waarnaar de Joodse levenspraktijk streeft: doodgewone daden beleven als spirituele avonturen, het ervaren van de verborgen liefde en wijsheid in alles.

Abraham Joshua Heschel

Sjabbat 12 februari 2022/ 11 Adar I 5782, Tetsavee, Sjmot/Exodus 27:20 - 30:10

Tanach blz. 165 -172

Haftara: Haftara: Jesjaja 65:8 - 25

Tanach blz. 910

Vertaler: Eddy Robles

*Commentaar: **Rabbijn Ana Bonnheim** woont met haar man en twee kinderen in Charlotte, North Carolina. Ze is programma-leider bij het Hebrew Union College-Jewish Institute of Religion's Founders' Fellowship.*

Oorspronkelijke Engelse tekst: <https://reformjudaism.org/learning/torah-study/torah-commentary/each-us-can-kindle-light-within>

Ieder van ons kan het innerlijke licht ontsteken

Er is iets ongelooflijk krachtigs aan de *ner tamid*, meestal vertaald als het 'eeuwige licht'. Meestal hangt het elegant in een synagoge net voor de Aron Hakodesj, recht voor het

heiligdom. (Een interessant weetje: de *ner tamid* werd historisch gezien aan de westelijke muur van de synagoge bevestigd om eraan te herinneren dat het Heilige der Heiligen in het westen was.⁽¹⁾) De standvastigheid van de *ner tamid* was een bron van grote belangstelling voor mij als een kind. Ik denk niet dat ik uniek ben als ik me herinner hoe ik diensten uitzat, terwijl ik naar de lamp staarde en me afvroeg of die echt de hele tijd brandde, wanneer hij voor het eerst werd aangestoken en wie ervoor zorgde dat hij niet uitging.

De vluchtige kracht van de *ner tamid* was zelfs voor een jong meisje duidelijk. De synagoge waar ik opgroeide, Temple Emanu-El in Dallas, Texas, had een *ner tamid* die op olie brandde en een groep mensen die hem onderhield, aanlokkelijk de Hoeders van het Licht genoemd, wat alleen maar bijdroeg aan het mysterie. De Hoeders van het Licht beschermden de heilige vlam voor de hele gemeenschap. Het was me duidelijk dat de *ner tamid* iets zinvol en krachtigs was - hoewel ik niet veel wist over zijn plaats in de Joodse traditie of van enige leerstellingen erover. Toch is de *ner tamid* door de geschiedenis heen altijd een bron van fascinatie geweest voor joden.

We vinden de eerste verwijzing naar de *ner tamid* in de Toralezing van deze week, sidra Tetsavee. De sidra begint met de instructies voor het maken en onderhouden van de *ner tamid*. "Draag de Jisraëlieten op om je voor de verlichting zuivere olijfolie te brengen: er moeten in de ontmoetingstent, buiten het voorhangsel dat de ark met de verbondstekst afschermt, altijd lampen branden. Aharon en zijn nakomelingen moeten ervoor zorgen dat ze de hele nacht voor de Eeuwige blijven branden. Dit voorschrift blijft voor de Jisraëlieten voor altijd van kracht, voor alle komende generaties." (Exodus 27:20-21).

In deze verklaring suggereert de Tora dat de *ner tamid* niet moet worden beschouwd als een licht voor praktisch gebruik, maar eerder als iets dat toewijding aan God vertegenwoordigt. Dit is niet de enige plaats waar de joodse traditie een onderscheid maakt tussen lichten die voor sacramentele doeleinden worden aangestoken en gewone lichten die bijvoorbeeld worden gebruikt om een kamer te verlichten. De Talmoed leert bijvoorbeeld dat het licht van de chanoekia ceremonieel is, niet bedoeld om een kamer te verlichten (Babylonische Talmoed, Shabbat 21b). De classificatie van de chanoekia en de *ner tamid* als heilige lichten verheft ze en roept ook vragen op over hoe we heilig licht moeten begrijpen.

Tora-commentator Abarbanel (1437-1508) vroeg zich af waarom er zoveel aandacht wordt besteed aan zoiets specifiek als de lampen van de Tabernakel, terwijl de Tabernakel nog niet eens is gebouwd (Abarbanel bij Exodus 27:20). Abarbanel merkt op dat de *ner tamid* iets speciaals moet zijn als het met zoveel eerbied wordt beschreven, een essentieel onderdeel voor een Tabernakel die nog tot stand moet komen. Het is als het kiezen van verlichtingsarmaturen voor een nieuwe keuken zonder zelfs maar blauwdrukken voor het huis te hebben.

Een manier om de plaatsing van de instructies voor de *ner tamid* te begrijpen is als een vorm van nadruk: het benadrukt de centrale plaats van de *ner tamid* in de synagoge en in het joodse leven. Zelfs vandaag de dag is een van de belangrijkste handelingen bij het inwijden van een nieuw heiligdom het aansteken van de *ner tamid*; Reform gemeenten hebben voor dit doel prachtige ceremonies in het leven geroepen.

Generaties Joodse commentatoren hebben deze verzen over de schepping van en de zorg voor de *ner tamid* begrepen als meer dan zomaar een reeks details over de architectuur van de Tabernakel (waarvan er veel zijn). In plaats daarvan zien ze de *ner tamid* metaforisch, als een eeuwig licht van verbinding met God en met de belangrijkste leerstellingen van het jodendom.

Een mooie midrasj in Sjmot Rabba die commentaar geeft op deze verzen luidt: "Waarom zegt Spreuken 6:23: 'Want de mitswa is een lamp'? Omdat, net zoals een lamp niet minder wordt wanneer er een vlam uit wordt ontstoken, ook degene die een mitswa doet daardoor niet vermindert in zijn bezittingen" (36:3). De rabbijnen die deze midrasj schreven, gebruikten het concept van de *ner tamid* om de eindeloosheid en continuïteit van licht te symboliseren, en suggereerden dat de *ner tamid* een metafoor is voor het licht in ons allemaal - niet alleen het licht van godsvrucht, waar zo vaak naar wordt verwezen in de Joodse traditie, maar ook licht dat oneindig, deelbaar en de bron is van goedheid, die we in de wereld kunnen brengen.

Het idee dat wij Joden de bewaarders zijn van een persoonlijke *ner tamid* wordt ook weerspiegeld in een lering uit *Iturei Torah*: "Elke Jood moet de *ner tamid* in zijn eigen hart aansteken."⁽²⁾ De *ner tamid* kan dus een verbinding voor ons zijn – van de Bijbelse Tabernakel tot de hedendaagse synagoge tot onze eigen binnenwereld. Het herinnert ons eraan dat ieder van ons zijn eigen *ner tamid* heeft, een altijd aanwezige vlam waar we toegang toe hebben wanneer we die het meest nodig hebben, wachtend op ons om mitswot in de wereld te brengen, grenzeloos in zijn vermogen om aanstekelijk te zijn en te delen. Heel veel kinderen - ik in ieder geval - zien intuïtief iets krachtigs in de *ner tamid* en het is geruststellend en motiverend om die eerste impulsen weerspiegeld te zien in een bron van diepere gedachten en betekenis, die onze innerlijke werelden verbindt met onze Joodse gemeenschappen, Joodse geschiedenis en met God .

⁽¹⁾ W. Gunther Plaut, gen. ed., *The Torah: A Modern Commentary*, rev. red. (NY:URJ Press, 2005), p. 573

⁽²⁾ Aharon Yaakov Greenberg, *Iturei Torah*, vol. 3, Hebr. Ed. (Tel Aviv: Yavneh Publishing House, Ltd., 1995), p. 229